

1. Kysymme ainostaan kaksi pakollista taustatietoa, jotta saamme kyselyn kautta selvitettyä erikseen yrittäjien, kunnan luottamushenkilöiden, kunnan työntekijöiden ja muiden kuntalaisten näkemyksiä - sekä, onko näiden ryhmien välillä eroa vastauksissa.

Vastaajien määrä: 86

	N	Prosentti
Kunnan luottamushenkilö (jos olet luottamushenkilö valitse tämä, vaikka olisit työntekijä tai yrittäjäkin)	8	9,3%
Kunnan työntekijä	17	19,76%
Yrittäjä Hankasalmella (maanviljelijät toki myös tässä ryhmässä)	12	13,95%
Kuntalainen (en yrittäjä, enkä kunnan palveluksessa)	44	51,16%
Muu, mikä (esim. kesäasukas...)	6	6,97%

Keskiarvo

3,26

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä (esim. kesäasukas...)	Mökkiläinen
Muu, mikä (esim. kesäasukas...)	Entinen Hankasalmelainen, mahdollinen paluumuuttaja
Muu, mikä (esim. kesäasukas...)	Kesäasukas
Muu, mikä (esim. kesäasukas...)	Kesäasukas

2. Koska haluamme tarkastella, miten eri-ikäisten vastaajien näkemykset poikkeavat toisistaan, niin kerro meille vielä, mihin ikäryhmään kuulut - tämä on se toinen pakollinen taustatieto, mitä kysymme.

Vastaajien määrä: 86

	N	Prosentti
0-15 vuotias	0	0%
15-20 vuotias	1	1,16%
20-40 vuotias	29	33,72%
40-65 vuotias	47	54,65%
65-75 vuotias	10	11,62%
yli 75 vuotias	0	0%

Keskiarvo

3,76

3. Strategian arvoiksi kunnalle ollaan esittämässä seuraavia: vastuullinen, osallistava ja turvallinen. Ovatko valinnat mielestäsi hyviä - vai poistaisitko jonkun niistä tai haluaisitko lisätä, jonkun arvon, jonka mukaisesti kunnan pitäisi toimia?

Vastaajien määrä: 40

Vastaukset

	Vastaukset
Y	Tasapuolinen kaikille asukkaille. Tämä ei nyt toteudu, riippuen missä asuu, taajamassa vai hajaasutus alueella.
Y	Onko kunta vastuullinen ja turvallinen kaikilla osa-alueilla? Kuten esimerkiksi ensihoidon, eli ambulanssin, suhteen? Kuntamme ensihoidon yksikkö on varalla-olo auto. Tämä tarkoittaa sitä, että hälytyksen tullessa aktiivi aikana, ambulanssi lähtee hälytyksen tullessa asemalta minuutissa liikkeelle. Kun hälytys tulee klo 20-8 välisenä aikana, ambulanssi lähtee liikkeelle 15 minuutin kuluessa. 15 minuuttia on pitkä aika esimerkiksi jos kyseessä on eloton, tajuton tai vaikka vakavasti loukkaantunut ihminen.
Y	Hahmottamista voisi helpottaa, jos lähtökohdaksi otettaisiin visio: elinvoimainen maaseutukunta lehmneen ja peltoineen...
Y	Kjijn
Y	Muutoskykyinen
Y	Nämä ovat hyviä, strategiassa pitää olla isoja otsikoita.
Y	lisäisin oikeudenmukaisuuden, erään tutkimuksen mukaan kunnan työntekijöistä vain 5 % tunsikin kunnan arvot, joten arvojen selkeyttä on syytä korostaa
Y	Kunnan pitää toimia asukkaitaan kuunnellen ja palvellen.
Y	Ok
Y	Valinnat sekä niiden sisällön aukaisu vaikuttavat hyvältä.
Y	Arvot ovat mielestäni oivallisia ja osuvia. Keskitytään näihin, ei haalita liikaa.
Y	Toivottavasti nuo arvot ovat todellisia, eivätkä jää sanahelinäksi.
Y	Toivottavasti nuo arvot ovat todellisia, eivätkä jää sanahelinäksi.
Y	Poistaisin sanat vastuullinen ja turvallinen, koska kuntaan ei voi enää työnantajana luottaa. Suuri määrä hoitajia ollaan sysäämässä yksityisen armoille, joissa vanhuspuolella ei ajatella työhyvinvointia vaan mummoilla tehdään vaan rahaa ja hoitajat ajetaan loppuun alimitoituksella, kun mitoituksen lasketaan kaikki, myös ne jotka eivät osallistu välittömään hoitotyöhön.
Y	Toivon, että kunta olisi enemmän nykyaikainen ja pyrkisi olemaan edelläkävijä uudistusten suhteen.
Y	Hyviä ovat arvot, korostan kuitenkin turvallisuutta. Voisi olla myös asukkaistaan huolehtiva.
Y	Valinnat ovat hyviä.
Y	Ovat hyviä.
Y	Ok
Y	Oikein luopua tk:n ja tammirannan tiloista sekä rakentaa uusi koulukeskus. Nykyinen tk&tammirannan kiinteistö on painajainen ilmanvaihdon peruskorjauksen suhteen eikä nykyinen ratkaisu ole millään tavoin toimiva. Nykyisen koulukeskuksen yhteyteen ehdottomasti myös pvk tilat. Sillankorvan päiväkodin nykyisten tilojen piha-alueet ovat nyt paremmassa kunnossa, mutta sisätilat etenkin ilmanvaihto puutteellinen. Avin tarkastus saattaisi tilat luultavasti käyttökelpoon. Lopetetaan kunnan tilaamat puutteelliset tekehengitys projektit, joista ei ole apua vaan korjataan ongelmat kerralla ja kunnolla. Näin korjaukset tulevat myös halvemmaksi.
Y	Tällä hetkellä kunta on turvallinen paikka asua
Y	Tasapuolisuus kaikkia kyliä kohtaan.
Y	Lisäisin sanan kehittyvä. Muuten olen tyytyväinen arvoihin.
Y	Tasa-arvoinen ja kunnioittava lisää
Y	Osallistava eihän se ole edes sana
Y	jos vastuuta on se. että työkykyisille ei voida osoittaa työpaikkoja, niin sitten
Y	Lisäisin keskusteleva ja poistaisin turvallisen. Turvallisuus on mielestäni aika itsestäänselvä asia kunnan toiminnassa, niin onko sitä mielestäni erikseen tarvetta korostaa. Lisäksi siihen liittyy mielestäni negatiivisia mielikuvia: pitääkö meidän suojautua joltain uhalta?! Keskustelevala laitoin siksi että kunta koostuu pienistä kylistä jotka toimivat laajalla alueella. Mielestäni tämä keskusteluuyhteys ei toimi kaikin osin kunnolla näin kärkkääläisen kylätien varren asujan mielestä. Kunnan edustajia ei paljoakaan näy täälläpäin vaikka tehdään päätöksiä jotka koskettavat kylän ihmisten elämää. Vähintä olisi vaikka järjestää joka kylällä kerran vuoteen keskustelutilaisuus kunnan ja kyläläisten toimesta.
Y	Oikeudenmukainen
Y	Hyviä ovat. ☺
Y	Hyviä, jos niitä oikeasti toteutetaan
Y	Vastuullinen? Omia työntekijöitään tulisi kohdella ja kunnioittaa enemmän: vuosia ollut pahoja sisäilmaongelmia joista vaiettu niin rakennuksien kuin tuloksienkin osalta ja myös työntekijöitä vaiennettu niistä puhumasta. Nyt yritetään lakaista ongelmat pois ulkoistuksilla!
Y	Vastuullinen varmaan toimii paremmin, ja on uskottava. Turvallinen on kyseenalainen, koska täällä ei esim. Ole poliisia. Osallistava on Ok, jos se toteutuu.
Y	Jaaa
Y	osallistava kalskahtaa heti liian velvoittavalle, saa ei niin aktiiviset kuntalaiset peräännyntymään
Y	- turvallinen? onko sitä yksinasuville vanhuksille, jotka eivät pääse palvelutaloon vaikka haluaisivat
Y	Lisäisin toimintakulttuurin perustaksi avoimuuden ja pitkäjänteisyyden.
Y	Vastuullisen voi jättää pois. Vastuullisten virkojen haltijat muista kunnista, joten ei mitään rajaa kuntalaisten varojen käytössä
Y	Arvot ovat OK.
Y	Vastuullisuus on erityisen tärkeä arvo, kun hoidetaan kuntalaisten arjen palveluita, paitsi nyt, myös pitkälle tulevaisuuteen.
Y	nuilla voidaan mennä

4. Asuinympäristön viihtyisyys, puhdas luonto, toimiva infra, hyvät

harrastusmahdollisuudet - sekä avoin ja vuorovaikutuksellinen viestintä on linjattu keskeisiksi asioiksi, jotka johtaisivat siihen, että Hankasalmella viihdytään ja tapahtumiin sekä toimintoihin osallistutaan. Kun kunnan palveluja käsitellään omana kokonaisuutenaan, niin tuleeko mieleesi joku keskeinen seikka, joka tästä luettelosta puuttuu? Jos tulee, niin kerro se ja perustelee tähän alle

Vastaajien määrä: 24

	Vastaukset
✔	Mitkä hyvät harrastus mahdollisuudet on niemisjärvellä. Sali on hyvä, koulun kuntoradan yllä pito todella huono. Talvella jos latu on ajettu niin se on tehty huonosti.
✔	Aluepolitiikka kunnan tasolla samoin kuin valtion tasolla. Tällä hetkellä meidän haasteet ovat samat kuin ennenkin, kolme taajamaa ja ohenmäen takaiset osat voitaisiin myydä Konnevedelle kuin Alaska amerikkaan. Toimijat ovat unohtaneet kunnan asukasluukuun nähden yritteliäimmän kylän kokonaan. Harrastusmahdollisuudet hoidetaan kyläläisten voimin ilman kunnan apua. Tehkään taajamat samoin, kunta voisi tulla vastaan järjestämällä esim arvokkaan latukoneen tai vastaavat liikuntapaikkojen kunnossapitovälineet käytettäväksi tarpeen mukaan. Kärkkäälässä noudatetaan kunnan strategiaa jo nyt! :)
✔	Ikääntyneiden liikuntapalveluihin voisi panostaa, vaikkapa sallimalla ilmaiset ohjatut liikuntatapahtumat ja kuntosalit.
✔	Kunnasta puuttuu poliisi, kela, työkkäri ym.Poliisi loisi turvallisuutta ja myös muut palvelut omalla paikkakunnalla helpottaisi monen elämää.
✔	Tärkeää olemassaolevien tavoitteiden aito toteuttaminen, ei pelkkä näennäinen puuhailu eli suunnittelu+mittaus vaan todellinen toteuttaminen.
✔	Kyllä nämä riittävät.
✔	Työpaikat, työllisyys ilman näitä ei viihdytä vaikka kuinka harrastat
✔	Vetovoimatekijöiden mainostaminen Revontuli, Ravintola Hankala, Häkärinteet, Kesäteatteri.
✔	työllisyys ja kattavat terveydenhuolto sosiaalipalvelut koulutus varhsiskasvatus vammaisten ja heikossa asemassa olevien ihmisten auttaminen
✔	Onko asema-kirkonkylä pyörätie nyt oikeasti tärkeä? Rahat mielummin nykyisen infran kunnossapitoon.
✔	En tiedä liittyykö juuri tähän, mutta työpaikkojen lisääntyminen (suuria yrityksiä) lisäisi hyvinvointia. Koska silloin ihmisten työmatkat lyhenee ja palvelut lisääntyvät paikkakunnalla.
✔	Asukkaistaan huolehtiva, vanhustenhoito
✔	Läpinäkyvä päätöksenteko.
✔	Mitä tarkoittaa toimiva infra
✔	Rantaan enemmän aktiviteetteja...leirintäalue siistiksi
✔	Parempaa tiedotusta päätösten syistä
✔	Tiedottamisessa voisi ottaa huomioon, että kaikki hankasalmelaiset eivät ole alkuasukkaita. Esim ensimmäistä kertaa tänä talvena sattumalta kuulin kääkön lenkin yhteydessä olevasta hiihtomaasta, enkä edelleenkään tiedä miten sinne pääsee...
✔	Sisäilmapuhtaat tilat, kyläkoulun säilyttäminen
✔	Ei tule tästä muuta mieleen kuin että harrastusmahdollisuudet ovat hyvin rajalliset.
✔	Palveluitten säilyttäminen ja kehittäminen
✔	-tapahtumat on todellakin kotikutoisia, heinähattuja
✔	Vuorovaikutus toimiiko voimesti
✔	Esim.infraan on panostettava muuallakin kuin kuntakeskuksessa ja/tai Asemmalla ja Niemisjärvellä,onhan kunta kokonaisuus. Kunnassa on esim.kesällä paljon turisteja ja mökkiläisiä,eivätkä he todellakaan kaikki asu taajamissa.
✔	Miten tässä näkyisi se osallisuus ja osallistaminen vieläkin enemmän, kuin tuo vuorovaikutuksellinen viestintä?

5. Valitse strategiaan linjatuista viihtymiseen vaikuttavista seikoista itsellesi 1-2 tärkeintä

Vastaajien määrä: 82 , valittujen vastausten lukumäärä: 158

	N	Prosentti
asuinympäristön viihtyisyys	26	31,71%
puhdas luonto	16	19,51%
toimiva infra	18	21,95%
hyvät harrastusmahdollisuudet	28	34,15%
hyvät palvelut	55	67,07%
avoin ja vuorovaikutuksellinen viestintä	13	15,85%
joku muu	2	2,44%

Keskiarvo
3,74

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
joku muu	turvallisuus
joku muu	työllisyys

6. Startegialuonnoksessa on kirjattu 12 tavoitetta, joilla kunnassa viihtymistä ja osallistumisen mahdollisuuksia parannettaisiin. Ovatko tavoitteet mielestäsi oikeasuuntaisia, muuttaisitko niitä, vai olisiko sinulla ehdottaa joku keskeinen tavoite, joka nyt esillä olevasta listasta puuttuu?

Vastaajien määrä: 34

	Vastaukset
Y	Hyviä juttuja löytyy, mutta yhtenä lisänä hyvät liikenneyhteydet Jyväskylään..kaikki ei halua omalla autolla liikkua ja vaikka nyten yhteyksiä on niin onko tulevaisuudessa? Voiko tämä vaikuttaa nuorten tänne muuttoon tai täällä viihtymiseen?
Y	Kirkonkylän yleisilmeen parantaminen luo kuvan viihtyisyydestä ja kunnan asioiden hoidosta. Vanhat hoitamattomat rakennukset luovat ankean kuvan. Luonnoksessa asia huomioitu hyvin.
Y	Nämä ovat hyviä kunhan vain saadaan itsemme toimimaan yhdessä. Kulttuuri muutos siihen että hallinto ja virkamiehet ovat samassa veneessä riippumatta puoluetustasta ja asuinpaikasta on suurin haaste. Henkilökohtaisesti en pysty luottamaan että Hankasalmi pystyy tarjoamaan minulle tärkeitä asioita noilla muutoksilla vaan ensisijaisesti ne on mietittävä miten järjestän ne itse. 3-4 kertaa kuukaudessa kirkolla käyvänä en kostu ystävistä tai kevyen liikenteen väylästä, tai kirkonkylälle tehtävistä asioista yhtään mitään ellei jostain löydetä harrasteille vetäjiä, esim yhteistyössä JKL:n yhdistysten kanssa. Hatusta heitettyä vaikka, JKL:n taitoluisteluseurasta kävisi joku pitämässä kerran viikossa talvikaudella tytöille kerhoa. Saattaisi löytyä harrastajia ja katetta jälle vaikka kaikki ei haluakaan tulevaisuudessa ännäriin pelaamaan. :) ihan vain heittona, huonona.....
Y	Kun rautatieliikenne vapautuu, voisi liikenneyhteyttä Jyväskylään parantaa. Kulttuuritarjonta puolen tunnin päässä olisi hyvä lisä viihtyvyyteen, - samoin kuin se olisi hyvä markkinointi uusille asukkaille
Y	Kevyen liikenteen väylää ei tarvita.Miten kriisikunnalla on varaa tällaisiin hankkeisiin?Ja elämä on muuallakin kuin kk-asema.On meidänkin liikuttava autoilijoiden seassa.Tai jos väylä pitää saada niin tehdään sitten Pukaralle asti.Ja samoin koulukeskus nielee suuret rahat.Miten on mahdollista että koulu on näin kauan kelvannut ja nyt kriisikuntana uutta investointia vaan. Nyt kun taas hutasten tehdään niin muutaman vuoden päästä sisäilma ongelmat alkaa ja rakennus homeessa.Tämä oravanpyörä tuttua juttua täällä.
Y	Kuten edellä mainittua, monet nyt esillä olevat asiat olisi voitu tehdä vuosien aikaan jo moneen kertaan (esim. kirkonkylällä asumattomien röttelöiden purku sekä erään liikekiinteistön ulkoasun ja turvallisuuden kunnossapitoon kehottaminen ja myös asiallisen tienhoidon tason vaatiminen ostopalveluilta ja valtiolta sillä elämä Hankasalmella on silkkää tien päällä paikasta toiseen kulkemista!). Nämä eivät ole niinkään strategisia vaan taktisia, täysin arkipäiväisiä toimia joita virkamiehistön ym toimielimien tulisi saattaa kuntoon osana perustehtäviään.
Y	Kevyenliikenteen väylän tekeminen asema kk välille aivan turha ja tarpeeton investointi.liikujia suhteellisen vähän ko osuudella joten rahat olisi voinut hyödyllisemminkin käyttää.
Y	Liikunta- ja harrastuspaikkojen hoitoon pitäisi panostaa nykyistä enemmän. Ymmärrettävästi varikon henkilöresurssit ovat niukalla, mutta varmasti esim. latujen, jäiden jne. hoitoon vaikuttaa myös henkilöstön asenne. Itse olin hiihtämässä joulun aikoihin hankamäen ladulla ja juttelin vantaalta tulleiden ihmisten kanssa. Heillä oli mökki revontulussa. He olivat kovin ihmeissään miksi yhdyslatuja ei ole laitettu kuntoon. Ymmärrän kyllä kääkön tilanteen tältä talvelta kun suo ei ole jäätynyt. Yhdyslatujen suhteen meillä on lunta enemmän kuin vuosien ja asialle ei ole tehty mitään. Kunnan alueen matkailuyrittäjät sekä kunta itse kuitenkin mainostavat latuverkostoa olevan, ei näin! Kaukaloiden jäädytyksestä en viitsi edes enempää mainita. Ilman vapaaehtoistyötä sekin olisi vielä rempallaan. Tosin onneksi meillä on vapaaehtoisia kuntalaisia / yhdistyksiä toimimaan, kun kunnan oma henkilöstö ei siihen kykene. Iso parantamisen paikka! Laittamalla harrastuspaikat kuntoon sekä varsinkin huolehtimalla niiden käyttökelpoisuudesta voimme varmasti aktivoida yhdistys/seura toimintaa monella saralla. Liikuttaa ihmisiä enemmän ja saada lapset/nuoret harrastamaan oman kunnan alueella, ilman jatkuvaa menemistä naapuripiikkiin. Koen että

	Vastaukset
	nämä asiat ovat todella isoja viihtyvyyden suhteen.
Y	Kyllä noissa urakkaa riittää. Varsinaista toiveiden tynnyriä ei tarvita.
Y	Ovat oikean suuntaisia, mutta pystytäänkö tätä keikkea toteuttamaan
Y	Kunnan tulisi tuoda enemmän kierrätyspisteitä jokaiselle kylälle missä Rinki-keräysastoita on. Esim. Muovi. Ja olisi hyvä, että täällä olisi myös SER-keräys. Lisäämällä asianmukaisia keräysasioita mahdollistetaan asukkaiden kierrättää jätteet uusiokäyttöön ja ekologisesti, kuormittamatta ympäristöä lajittelemattomuudella. Lisäksi olisi hyvä, että kuntalaisia motivoitaisiin kierrättämään ja käyttämään näitä astioita, kuitenkin holhoamatta ja syyllistään.
Y	Terveyspalveluiden vientiä kylille, vaikka auton muodossa. On hyvä että perheistä ja nuorista ja tuleville uusille perheille on harrastusmahdollisuuksia, mutta kunnassa on paljon myös vanhuksia.
Y	työpaikat ja työllisyys
Y	Kevyen liikenteen väylä välille asema-kk mielestäni ei kovin tärkeä
Y	Asema-kk pyörätie mielestäni täysin turha. Muut kohteet hyviä jopa loistavia mikäli toteutus onnistuu.
Y	Koirapuisto. Turvallinen paikka juokuttaa koiria ympäri vuoden
Y	Tässä taloudellisessa tilanteessa kunnan ei pitäisi lähteä kustantamaan hankkeita, jotka kuuluvat valtiolle, Kevyen liikenteen väylä Asema-Kk.
Y	Olen tyytyväinen nykyisiin tavoitteisiin.
Y	Lajitarjontaan : olisi mahtavaa jos paikkakunnalla olisi mahdollista harrastaa kamppailulajeja ja jalkapalloa.
Y	Kevyen liikenteen väylä on vain osaa kuntalaisia palveleva, KALLIS ja velkarahalla toteutettava, TURHA hanke. Koulukeskushanke tarvitsee monien tahojen näkemyksiä, tätä ei pidä kiireellä tehdä. Mieluummin 100 vuotta kestävä hyvin suunniteltu kokonaisuus kuin kiireellä toteutettu susi. Tarvitaan tasavertaisuutta kuntaan ja hyvävelijärjestelmän purkua. Kaikkea pitää voida kyseenalaistaa ja kaikkeen pitää kuntalaisella olla mahdollisuus vaikuttaa edes välillisesti.
Y	Uimahalli tai edes lämmin allas vesijumppaan ja lasten uimaopetukseen uuden koulun yhteyteen.
Y	jos saataisiin kuntaan ensin lisää työpaikkoja, kouluun avustajia nyt ihan ensin, miettikää sitten kevyenliikenteen tarvetta uudestaan, veronmaksajia tarvitaan
Y	Suunta on oikeanlainen ja nyt olis tärkeintä siirtyä myös puheista tekoihin yhteisen luottamuksen saavuttamiseksi. Mielestäni näissä tulisi myös huomioida tasapuolisesti koko kunnan asukkaat ettei esim.urheilukenttien kehittäminen tapahtuisi pelkästään kirkonkylän ja Aseman kentillä. Vetoan taas siihen että meillä Kärkkäälässä olisi myös käytettävissä entisen koulun kenttä johon saataisiin varmasti kunnostuksella toimivia harrastusmahdollisuuksia, esim. yhteistyössä paikallisen nuorisoseuran kanssa. Kannatan ainakin keskusteluyhteyden avaamista näiden mahdollisuuksien selvittämiseksi.
Y	Kevyen liikenteen väylä turha rahareikä välillä as kk
Y	Tärkeitä juttuja kaikki. Aika näkyvä juttu on juuri ne kirkonkylälle ajaessa näkyvät rumat rakennuksenrötököt, jotka tekee koko kylästä kuolleeseen näköisen. Kevyenliikenteen väylä elintärkeä! Nyt kk-asema välillä urheilee henkensä kaupalla!
Y	-tasapuolinen kuntalaisten kohtelu
Y	Asema-kk kävelytie aivan turha, järjetöntä kuvitella että kuntalaiset täällä konstin saadaan enemmän muka liikkumaan! Auditorio turha, lisää vaan koulun kustannuksia!
Y	Paikallista liikennettä voisi kartoittaa.
Y	Sote-palveluiden säilyttäminen nykyisellä palvelutasolla
Y	Asema-kk kevyenliikenteen väylä turha, ennemmin rahat voisi panostaa muihin autoteihin, jotka ala-arvoisessa kunnossa pääsääntöisesti. Auditorio turha hanke tähän kuntaan. Video viestintä turha, ennemmin keskittäisi tiedottamista enemmän paikallislehteen sekä nettiin.
Y	Pyörätie turha. Ja liikuntapaikkien parempi ylläpito. Kaukaloiden jäädytys
Y	Tavoitteista poistaisin auditorion rakentamisen, koska sille ei ole todellista tarvetta (tuskin jatkuvasti on konsertteja; kokoksuun on jo olemassa isotkin tilat; ei mitenkään sovellu pedagogisesti tarkastellen opetustoimen tilaksi) ja tilan rakentaminen on kallis. Matkailuyritysten, mainittu Revontuli ja Häkärinteet, kanssa tehtävä yhteistyö pitäisi rajoittaa siihen, ettei kunta omilla kaavamääräyksillään aseta tarpeettomia esteitä niiden toiminnalle. Pidän kyseenalaisena esitettyä mittaria "keilaavien, golfaavien ja laskettelevien hankasalmelaisten määrää". Eivät voi olla kunnan mittareita. Yritykset laatikoot mittarinsa ja markkinointisuunitelmansa. Kuntalaki tunnettaneen. Tavoite 3: Lajitarjonnan, tapahtumien sekä yhdistysten toiminnan tukeminen jne. Tuettavien kohteiden tulisi monipuolistaa tarjontaa ja jatkossa oikeasti huomioida paremmin myös vammaiset tarpeineen (mm yksinäisyyden ehkäisyä tarvitaan heidänkin kohdallaan).
Y	Luonto-otsikon alle voisi vielä lisätä: Luonnon erityispiirteiden ja kiinnostavien luontokohteiden ja kulttuuriympäristökohteiden vetovoiman säilyttäminen ja hyödyntäminen
Y	Lähitulevaisuuden muut rakennushankkeet - esim. kunnanviraston kohtalo - on huomioitava, kun suunnitellaan auditoriota. Se ei ole keskeinen koulun toimintojen kannalta ja olisi ehkä järkevämpi sijoittaa se kunnantalon yhteyteen, mikäli ko rakennusta uusitaan. Kaikki toimet, mitkä edistävät uusien asukkaiden - erityisesti lapsiperheiden - saamista kuntaan, ja samoin nykyisten kuntalaisten pysymistä paikkakunnalla ovat tärkeitä. Matkailun ja yrittäjyyden tukeminen ovat tärkeitä, sillä ne tuovat näkyvyyttä ja elinkelpoisuutta kunnalle. Toimet ovat oikeansuuntaisia.

7. Valitse noista esillä olleista tavoitteista mielestäsi enintään 3 tärkeintä

Vastaajien määrä: 85 , valittujen vastausten lukumäärä: 241

	N	Prosentti
Alueiden ja paikkojen hoitoon panostaminen ja asukkaiden kuuleminen tässä työssä	48	56,47%
huonokuntoisten kiinteistöjen purku	12	14,12%
puhtaiden vesistöjen turvaaminen	30	35,29%
vesihuollon toimintavarmuus	16	18,82%
kevyen liikenteen väylä Asema-Kk välille	24	28,24%
tie- ja kevyen liikenteen väylien kunnossapidon kohennus asukkaita kuullen	36	42,35%
liikuntasuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen	18	21,18%
auditorion luominen koulukeskukseen	2	2,35%
lajitarjonnan ja tapahtumien sekä yhdistysten toiminnan tukeminen	25	29,41%
kunnan ja matkailuyritysten yhteistyön aktivoiminen	14	16,47%
vuorovaikutuksellinen videoviestintä sekä välittömien vaikutusmahdollisuuksien luominen kuntalaisille	7	8,24%
joku muu mikä	9	10,59%

Keskiarvo

5,2

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
joku muu mikä	Kunnallisvero ja muut pakolliset maksut ovat kaava-alueella liian korkeat. Tämä ei ole tasapuolista eikä innosta uusia asukkaita muuttamaan kuntaan.
joku muu mikä	Kesäasukkaiden huomioiminen
joku muu mikä	Pellisensalmen rantamaiseman parantaminen
joku muu mikä	vanhustyöhön lisää käsipareja on ehdottomasti tärkein muut on toissijaisia asioita.
joku muu mikä	Päätöksentekoon läpinäkyvyyttä.
joku muu mikä	työllisyys
joku muu mikä	Salailun lopoettaminen kunnan asioissa.
joku muu mikä	paikallisen yrittäjyyden esillenosto

8. Auditorio on asia, joka herättää monenlaisia mielipiteitä. Osa kuntalaisista kokee sen erittäin tarpeelliseksi ja osa ei näe, että auditoriotilalle olisi erityistä tarvetta. Olisiko sen luominen sinun mielestäsi perusteltua nyt, kun olemme rakentamassa uutta koulukeskusta?

Vastaajien määrä: 85

	N	Prosentti
Kyllä	28	32,94%
Ei	40	47,05%
En osaa sanoa	18	21,17%

Keskiarvo

1,88

9. Perustele vastauksesi halutessasi tähän alle

Vastaajien määrä: 42

Vastaukset

	Vastaukset
Y	Monitoimitalossa on jo iloja.
Y	Tämä periytyy kirjaston rakentamisen ajoilta. Nähtävästi samat henlilöt tuntevat tarvetta. Silloin se oli rahakysymys ja taitaa olla vieläkin. Tällaisen tilan käyttöaste jää alhaiseksi ellei sitä kyetä liittämään tehokkaasti koulun toimintoihin.
Y	Gtdge
Y	Joihinkin tapahtumiin monitoimitalo ja kirjasto ei taivu. Auditorio esim kuorolaulun, erilaisten tapahtumien kuten miten hoidamme metsämaata tai vastaavien tietoisukujen kanssa toimisi paremmin.
Y	Sellainenhan oli suunnitteilla edellisen kouluremontin yhteydessä, Olisi se vaan eri toista kuunnella konserttia tai katsoa elokuvaa kunnan tekniikan ja akustiikan avustamana. Esimerkki hyvästä auditoriosta on Kangasniemellä.
Y	Jos jostain syystä koulu tulee niin eiköhän samalla kannata tehdä auditorio.Mutta edelleen korostan että suurissa päätöksissä ja hankkeissa pitäisi kysyä kuntalaisten mielipidettä.Ei ole oikein että valtuusto tai hallitus päättää ja kunnanjohtaja puoltaa tai päinvastoin.Muutenkin kunnanjohtajan pitäisi olla kuntalainen.Miten muualla asuva voi päättää meidän asioita kun ei hänellä ole minkäänlaisia tunnesiteitä tänne?ja nenä sojottaa vaan kohti Jyväskylää.verot pitäisi maksaa tänne.
Y	Ainoastaan osaksi koulukeskusta, joskin jos kustannukset tekniikan ym osalta ovat korkeat, olemassaolevilla tiloilla kyllä varmasti pärjätään jatkossakin (aseman kulttuurikellari, kirkko, monnarin sali, liikeyritysten tilat kuten Revontuli?). Ihmetystä hiukan herättää mihin oikeastaan tämä auditorio olisi välttämätön, tulee täysin uutena strategiaohjelman kautta koko asia.
Y	Koulukeskuksen rakentaminen on jo viisaiden kesken päätetty eli tehdään helvetinmoinen rakennus homehtumaan ja saadaan pienet kyläkoulut lakkautettua ja lapset isoon kouluun kiusattavaksi.todella huonoa asioiden hoitoa jos näin käy.kaikeaa vaan uutta auditoriota myöten rakentamaan mutta miettikää välillä onko todella tarpeellista ja tehkää jotain järejllisiä päätöksiä.
Y	Luonnollista olisi rakentaa se nyt koulukeskuksen rakentamisen yhteydessä.
Y	Pärjätään ilmankin.
Y	Meillä on jo monitoimitalolla mahdollisuus heijastaa esitys seinälle ja siellä on hyvä äänentoisto.
Y	Meillä on jo monitoimitalolla mahdollisuus heijastaa esitys seinälle ja siellä on hyvä äänentoisto.
Y	Kallis ja vähän käyttöä
Y	Kuka sitä käyttää ja kuinka usein? On pärjätty ilman sitä ennenkin.. Monitoimitalo on vasta remontoitu, eikä sitä voi hyödyntää??
Y	Toisaalta jossain tilanteessa auditoriolle voisi olla käyttöä, mutta en näe auditoriota tarpeellisena jos sen käyttöä ja todellista tarvetta ei ole perusteltu ja ennakkoon selvitetty ketkä sitä käyttäisivät ja mihin tarpeeseen.
Y	Monnari riittää
Y	Auditorio tuskin tarpeen, monikäyttötila enemmän.
Y	Auditoria tarvitaan tiedotustilaisuuksia yms tapahtumia varten.
Y	Onhan meillä monitoimitalossa hyvät tilat
Y	Löytyykö todellista käyttöä kallille tilalle ja laitteille?
Y	Auditoriolla voi järjestää monenlaisia luentoja myös tavan kuntalaisille ja onhan se myös nykyaikaista että koulutuskeskuksessa on auditorio.
Y	Jos auditoriossa on mahdollisuus hyödyntää sitä, ja esittää esimerkiksi viikonloppuisin elokuvia. Eli toisinsanoen, kunhan sille on käyttöä.
Y	Auditoriolle pitäisi kehitellä muutakin käyttöä, kursseja, luentoja, elokuvien esittämistä, jotta noin ison tilan rakentaminen olisi järkevää
Y	Uutta rakentaessa ei tule merkittävää kustannusten nousua verrattanu että neliöt olisi muuhun käyttöön tarkoitettu. Tilaan olisi hyvä saada toissijainenkin käyttötarkoitus jotta käyttöaste pysyy korkeana.
Y	täysin turha hanke
Y	Mielestäni se helpottaisi erilaisten esitysten ja koulutusten järjestämistä, koska Monnarin liikuntasalia ei ole varsinaisesti suunnattu tähän tarkoitukseen. Se tehostaisi myös henkilötöyömäärän käyttöä, eli pienemmilläkin resursseilla pystyisi järjestämään tilaisuuksia kun puitteet olisivat valmiit. Kunnan vapaa-ajan ja kulttuuripuolen toiminta perustaa nyt paljon vapaaehtoistyöhön, niin tällainen tila toisi varmaankin helpotusta ihmisten työtaakkaan. Kulttuurin panostaminen on myös panostamista ihmisten hyvinvointiin, eikä se ole mielestäni pois perusterveydenhuollosta. Vaikka herkästi vasta-argumentoinnissa laitetaan nämä kaksi asiaa vastakkain, koska ajatellaan että kulttuuriin käytetyt rahat ovat poissa esimerkiksi vanhustenhuollosta.
Y	Se epäilemättä joillekin on tarpeen, ja varmasti halvinta rakentaa uuden koulun yhteyteen.
Y	Audioriota suunniteltu jo pari vuosikymmentä sitten ja hyvä ettei ole tullut! Monnari ajaa aivan saman asian! Auditoriosta tulisi vaan taas pienen piirin kokoustila!
Y	Liian kallis ja vähän käyttöä.
Y	minun mielestä auditoriot kuuluu ammattikouluihin.
Y	Hyöty on pieni suhteessa kustannuksiin. Vain koululaisten käyttöön?
Y	uuden koulun kustannuksia turha enää enempää lisätä tuollaisilla tiloilla joilla ei aktiivista käyttöä, enemmän uuden koulun osalta panostettava toimiviin tiloihin ilman turhia hienouksia ajatuksella että se palvelisi kouluna monta tulevaa vuotta.
Y	Teollisuustyöpaikassa sen toimivuuden nähnyt käytännössä asioista tiedottamisen kannalta toimivana jo vuosien ajan
Y	Pienimuotoiset juhlatilaisuudet mahdollistuisivat. Kunnan tuolilla istuminen, eikä monnarin selkänöjattomilla penkkiriveillä kököttäminen.
Y	Auditorio on tilana hyvin kankea, ei muunneltavuutta, joten sopii lähinnä vain konsertteihin ja isoihin luentoihin. Opetustoimen käyttöön se ei sovellu mitenkään, koska sen rakenne ei mahdollista muuta kuin luennot, eikä se ole nykypedagogiikan tavoite. Kunnollisen akustiikan ja äänentoiston rakentaminen on kallista. Auditorion hinnalla rakennetaan ja varustetaan monta luokkahuonetta. Kunnassa on jo monitoimitalon tilat isoillekin henkilöstön koulutuksille, juhlatilaisuuksille, konserteille. Sekä akustisesti parempaa konserttitilaa löytyy isosta kirkosta.
Y	Auditorio ei ole yksistään koulua varten, joten on otettava huomioon myös muut tahot eikä laittaa kiireellä pilalle mahdollista hanketta
Y	-uusi koulukeskus tulee maksamaan tarpeeksi ilman sitäkin, sen sijaan pitäisi pyrkiä rakentamaan hyvin toimivat luokkahuoneet ja muutenkin terveellinen kouluympäristö.
Y	Toisaalta auditorio on tärkeä, toisaalta monitoimitalosta saa tarvittaessa muokattua auditoriomaisen tilan.

	Vastaukset
Y	Mielestäni auditoriomainen tila on tätä päivää: paikka jossa voidaan järjestää monenlaisia tapahtumia, konsertteja, teatteria, koulutuksia jne. kaikkien kunnan toimijoiden (koulut, kunta, yhdistykset, yritykset..) Nykypäivänä näkee rakennettavan useasti ns. monikäyttötiloja, joita on mahdollista muunnella tarpeen mukaan. Auditorion ei tarvitsisi olla "kiinteä" tila vaan helposti siirrettävien rakenteiden ansiosta muunneltavissa esim. ruokasalista ja parista luokkatilasta auditorioksi aina tarvittaessa.
Y	monitoimitaloa kehittämällä päästään riittävään lopputulokseen murto-osalla raha määrällä
Y	Saadaan monnarilta höpö höpö hommat auditorioon!
Y	Lisäisi monitoimijaisuutta, yhteisöllisyyttä eri ikäpolvienkin välille. Lisäisi harrastus- kulttuuri ym. toimintaa. Olisi erilainen mahdollisuus oppimisympäristönä koululle / varhaiskasvatukselle/ kansalaisopistolle jne.

10. Laadukkaiden palvelujen Hankasalmi osiossa nostetaan esille se, että kunnan päivähoiton ja opetuksen on oltava järjestetty hyvissä tiloissa ja osaavalla henkilökunnalla. Lapsiperheitä on ongelmatilanteissa pystyttävä tukemaan. Ikääntyneiden palvelujen on oltava laadukkaita ja terveystalvija on oltava saatavilla kunnassa. Vammaispalvelujen saavutettavuus on turvattava. Työttömien asioiden hoito on oltava vastuullisesti hoidettuna. Näiden päämäärien toteutumiseksi kunnan ei tarvitse tuottaa kaikkia palveluja itse tai omistaa kaikkia palveluihin tarvittavia tiloja. Edellä oli tiivistys laadukkaiden palvelujen päämääristä. Mitä lisäisit tai poistaisit edellä olevasta tiivistyksestä?

Vastaajien määrä: 26

	Vastaukset
Y	Tämä olisi edistystä. Toisaalta meillä kunnan pohjoisosissa osataan järjestää nämäkin ilman kunnan apua, ihan omasta kokemuksesta. Palvelujen tuottamisessa olisi tärkeää ottaa huomioon ihmisten luonnollinen liikkuminen ja sen tarjonta. Ei ole mitään järkeä ajattaa vanhempia 80km päivä kirkolle jos kumpikaan heistä ei ole töissä siellä suunnassa. Tällaistaikin on tarjottu laadukkaana palveluna. Toisaalta Konneveden taksit järjestävät kyydit vanhuksille kauppoille Konnevedelle kohtuudella. Ilmeisesti tällaista toimintaa yritellään hankasalmenkin puolelta mutta ei ota jotenkin tuulta. Nämäkin rahat valuu nyt naapurikuntaan ansaitusti.
Y	STM:n uudessa vanhuspalvelujen suosituksessa näyttää olevan "teknologiassta kaikki irti"-osio. Eihän hoitajia mitkään robotit voi korvata, mutta uskoisin että tekniikalla saadaan tehokkuutta lisättyä.
Y	Ikääntyneet eivät saa ainakaan laitoshoidossa/palvelukeskuksissa laadukasta hoitoa. Henkilökuntaa liian vähän ja ne vähätkin uupuu. Kannattais päättäjien olla muutama viikko työskentelemässä näissä paikoissa niin eiköhön silmät aukeais. Paperilla helppo tehdä päätöksiä. Ja palvelukeskuksissa pitää asukkaiden kustantaa roskapussit, vessapaperit ym. itse. Hoitomaksut monelle isoja ja sitten vielä kynittää näistä. Kunnalla ei varaa omien asukkaiden laadukkaaseen hoitoon mutta kevyen liikenteen väylät ym. hankkeet pusketaan väkisin läpi. Ja jos kunta ottaa palvelut muualta niin se maksaa!!!
Y	Kyse mitä ilmeisimminkin vain siitä, että joudutaan uhraamaan tietty summa rahaa tietyntasoisten palveluiden turvaamiseksi. Tässä erityisesti varhaiskasvatuksen ja vanhuspuolella kotihoidon henkilöstön määrä olennaisia. Sosiaalisia ongelmia valitettavasti tulee jatkossakin riittämään tehtiin niille mitä hyvänsä (työttömyys, lapsiperheiden lastensuojelliset näkökulmat, mt-ongelmat).
Y	Ok
Y	Tuettava tämän kylän yrittäjiä ja rohkaisemaan nuoria yrittäjyyteen tai työntekoon paikallisten yrittäjien työpaikoille (harjoittelut, kesätyöt, työt).
Y	Oma terveydenhuoltopalvelu ja vanhuspalveluiden riittävyys tärkeää
Y	Vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat, jotka eivät ole vanhuksia eivätkä päihdekuntoutujia.
Y	kunnan tehtävä on edistää työllisyyttä
Y	Nimenomaan on ulkoistettava osa, jotta toteutus on riittävän laadukas.
Y	HYviä tavoitteita kaikki.
Y	Toivon että nuorison ja nuorten aikuistenkin asiat, ajanvietto paikat ja tuki järjestettäisiin niin että nämä kunnan tulevat perheelliset työssäkävijät olisivat tyytyväisiä asuinpaikkaansa ja jäisivät asuttamaan Hankasalmea myös tulevaisuudessa.
Y	En poistaisi mitään.
Y	Kuntien ongelmana on se ettei osata hinnoitella tai laskea oikeaa hintalappua omille toiminnoille, jotta niitä voitaisiin vertailla esim. Yksityisen palvelun tuottajaan.
Y	hieno ajatus osaavasta henkilökunnasta, tällä hetkellä kuitenkin epäpätevää väkeä on töissä mm. kouluissa enemmän kuin pätevää, kenties ongelmia olisi koulupuolellakin vähemmän (oppilaiden osaamisessa ja voinnissa) jos kouluissa olisi koulutettuja osajia
Y	Muilta osin olen samaa mieltä arvomaailmasta, mutta kiinteistöjen omistuksen ja palvelujen ulkoistuksen suhteen on itselleni vielä vaikeaa tehdä arvioita sekavan sote-uudistuksen takia.
Y	Kuulostaa hyvältä kokonaisuudelta
Y	Päivähoitossa tulisi keskittää enemmän perhepäivähoitoon, olisi pienemmät ryhmät ym.
Y	Hallituksen aktiivimalli laittaa pötköä pesään

	Vastaukset
Y	Päivähoito -nimitys täytyy korjata varhaiskasvatukseksi. Vammaispalvelujen saavutettavuus on määriteltävä tarkemmin ja asetettava sille mittarit. Nyt se vain heitetään puolihuolimattomasti. Tavoitteeksi on otettava kehitysavammaisten oikeus kunnollisiin asumispalveluihin ja siksi asumisyksikön rakentaminen Hankasalmelle. Kunnan ei tarvitse rakentaa sitä itse. Kun tahtotila asiantilan korjaamiseen löytyy, löytyy neutottelukumppaniksi myös vammaisasuntojen rakennuttaja- ja rahoittajatahoja.
Y	Tavoite on korkealla, saavutetaanko vain velkaa
Y	Hyvä luettelo paperilla. Miksi nämä eivät ole jo käytössä, onhan valtuuston hyväksymä Hankasalmi-ohjelma ollut ohjeena jo ainakin kaksi vuotta.
Y	Vapaa-ajanpalveluista on mainittu ainoastaan kansalaisopisto (joka tavallaan pitää sisällään kulttuuri- ja liikuntapalvelut). Kirjastopalvelut olisi syytä mainita tässä yhteydessä.
Y	Strategialuonnoksessa mainittiin lukio ja kansalaisopisto kunnan elinvoimaa edistävinä tekijöinä. Mielestäni tässä voisi olla mainittuna kunnan vapaa-ajan palvelut kokonaisuudessaan (kansalaisopisto, liikunta, kirjasto, kulttuuri, nuoriso), sillä vapaa-ajan palveluita toteutetaan kunnassa hyvin paljon yhteistyössä sektoreiden kesken tavoitteena laajat ja laadukkaat vapaa-ajanvietto- ja hyvinvoinnin edistämisen mahdollisuudet kaikille kuntalaisille.
Y	Varhaiskasvatus sanana parempi kuin päivähoito
Y	Työttömien asioiden vastuullinen hoito on tärkeää, mutta se ei saisi rasittaa kunnan kukkaroa kohtuuttomasti. On muistettava, ettei työttömyys ole aina ihmisen oma valinta, mutta kokemuksesta voin sanoa, ett

11. Valitse mielestäsi kaksi tärkeintä laadukkaiden palvelujen päämääristä

Vastaajien määrä: 82 , valittujen vastausten lukumäärä: 164

	N	Prosentti
kunnan päivähoiton ja opetuksen on oltava järjestetty hyvissä tiloissa ja osaavalla henkilökunnalla.	42	51,22%
Lapsiperheitä on ongelmatilanteissa pystyttävä tukemaan	18	21,95%
Ikääntyneiden palvelujen on oltava laadukkaita	31	37,8%
terveyspalveluja on oltava saatavilla kunnassa.	59	71,95%
Vammaispalvelujen saavutettavuus on turvattava	2	2,44%
Työttömien asioiden hoito on oltava vastuullisesti hoidettuna	9	10,98%
joku muu, mikä	3	3,66%

Keskiarvo
3

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
joku muu, mikä	työllisyyden lisääminen
joku muu, mikä	väestön palveluja järjestettäessä on otettava paremmin huomioon erityisen haavoittuvassa asemassa olevat vammaiset
joku muu, mikä	laadukkaisiin palveluihin ei kuulu hyvä veli systeemi vaan reilu peli

12. Tavoitteiksi laadukkaiden palvelujen toteutumiseen nykyistä paremmin linjataan muun muassa seuraavat: Päivähoidon piha-alueiden parantaminen aidoiksi liikkumis- ja oppimisympäristöiksi, perhepäivähoidon turvaaminen palvelutarjonnassa, kirkonkylän uusi koulukeskus, Päivärannan+Tammirannan+Tammelan tilojen korvaaminen uusilla nykyaikaisilla toimitiloilla, seniorikeskuksen toiminnan kehittäminen ja kotihoidon riittävä taso, toimivien tilojen luominen terveystoimeen ja terveyspalvelujen turvaaminen Hankasalmella, lääkäritilanteen turvaaminen sekä vastuulliset hankinnat. Mitä muuttaisit, poistaisit tai lisäisit tavoitteisiin?

Vastaajien määrä: 20

	Vastaukset
Y	En tiedä mitä muuttaisin, mutta asiat väestön mukaan. Jos panostetaan lapsiperheisiin, miten heitä saataisiin lisää? Vanhukset ei täältä häviä.

	Vastaukset
Y	Tämä on hyvä. Senioritoiminnan kehittäminen on yhtä tärkeää kuin lasten toiminnan kehittäminen toimintakyvyn ja elinvoiman säilyttämisen kannalta. Se luo uskottavuutta jatkuvuuteen elämän eri vaiheissa.
Y	Kouluympäristö pitää olla ajanmukainen ja inspiroiva, sillä luodaan lapsille eväät elämän varrelle, - ja opetuksen tehokkuuteen vaikuttaa tietysti myös opettajien työvireys.
Y	Koulukeskus pois listalta. Ja kuntaan tarvittais sairaala niinkuin joskus oli. Että leikkauksesta toipuvat pääsis omaan kuntaan eikä tarviis olla muualla. Ja lääkäreitä enemmän.
Y	Tässä on olennaisia tavoitteita joiden saavuttamisessa jo työtä kerrakseen.
Y	Jos nämä saadaan toteutettua niin hyvä on.
Y	Kouluverkko selvitys puuttuu kokonaan vaikka päätös uudesta koulusta on tehty. Sitä mainostetaan nyt joka tuutista, mutta ei kerrota mikä uuden koulun vaikutus on esim. Ristimäen koululle tai miten päivähoitoa on ajateltu sen yhteyteen. Nyt jää tuntuma että asioita piilotellaan tahallaan.
Y	Kouluverkko selvitys puuttuu kokonaan vaikka päätös uudesta koulusta on tehty. Sitä mainostetaan nyt joka tuutista, mutta ei kerrota mikä uuden koulun vaikutus on esim. Ristimäen koululle tai miten päivähoitoa on ajateltu sen yhteyteen. Nyt jää tuntuma että asioita piilotellaan tahallaan.
Y	Ei lisättävää.
Y	Hyvät tavoitteet.
Y	Edelleen lisäksi kunnan nuorten tiloista huolehtimisen. S-marketin eteinen on ankea paikka seurustella.
Y	En poistaisi mitään
Y	Hyvät valinnat
Y	Piha-alueiden muokkaus, lapsi keksii itse virikkeet turhaa tuhlausta luonto riittää
Y	hienoja asioita, mutta edelleen perusasiat on oltava kunnossa, ennenkuin voidaan miettiä piha-alueiden parantamista aidoksi liikumis- ja oppimisympäristöksi, mitä ihmettä sekin tarkoittaa??? Pitäisikö kaikki olla esim. lapsille valmiiksi tuotettua, saadaan sillä tapettua viimeinenkin luovuuden pisara
Y	Vammaispalveluiden saavutettavuus esimerkiksi Jyväskylän tasolle. Ohjausta ja neuvontaa. Erityisryhmien asioiden ajaminen niin että he voivat kokea olevansa yhtävertaisia kuntalaisia
Y	Palvelutalojen tilat hyvä saada puhtaiksi sekä toimiviksi mutta ei yksityistämällä! Piha-alueesta oppimisympäristönä voi käydä ottamassa mallia Ristimäen koululta, jossa oppilailta mahdollisuus leikkiä luonnonhelmassa ilman valmiiksi tehtyjä leikkivälineitä!!!
Y	seniorikeskuksen toiminnan muuttaminen enemmän kävijöitä palvelevaksi, pelkkä ruokailu ja virike ei riitä. päivähoitoa kehitettävä. päiväkotien piha-alueet liian teennäisiä, esim. ennen pikku-pöyhölässä erittäin hyvä piha-alue luoviin leikkeihin.
Y	Varhaiskasvatuksen piha-alueiden liikumisympäristöjä kohennettaessa on syytä hakea mallia monissa kunnissa jo toteutettuihin eri-ikäisten liikumista tukeviin ratkaisuihin. Ikäihmiset ja vammaiset pystyvät hyödyntämään samoja välineitä ja rakennelmia kun ne suunnitellaan oikein. Kirkonkylän uuden koulukeskuksen mittareista puuttuu yksi tärkeimmistä: opetustoiminnan laatu! Tilojen suunnittelu lähtee tulevaisuuden pedagogiikan tarpeista, mutta rakennus itsessään ei takaa laadukasta ja tuloksellista opetustoimintaa, joka on päätavoite. Suuri huolenaihe (näin eläkeläisenäkin) on opetushenkilöstön vajavaiset taidot tietotekniikan ja sähköisten oppimisympäristöjen pedagogisessa osaamisessa. Tässä kunnan strategiaesityksessä on ihan ansiokkaasti tuotu eri kohdissa esille sähköisen viestinnän ja asioinnin suuri rooli nyky-yhteiskunnassa ja mm. tarve saada kunnan johtoryhmän tueksi uusi kokopäiväinen työntekijä mm some -ympäristön osajaksi. Opetustoimessa on jo nähty hälyttävää kuormittumista jatkuvasti kehittyvän ict-ympäristön hyväksikäytössä opetuksessa. Ei ole varaa enää jäädä yhtään enempää jälkeen opetustoimen yhteisessä tvt-strategiassa määritellyistä tavoitteista ja aikamäärästä, jotta Hankasalmen koululaitos todellisesti pystyy takaamaan sen, että varhaiskasvatuksesta aina lukioon asti tarjotaan oppijoille mahdollisuus nyky-yhteiskunnassa välttämättömien tietojen ja taitojen omaksumiseen, sekä normina olevat opetussuunnitelmat voidaan toteuttaa. Opetustoimi tarvitsee pysyväisen ja kokopäiväisen atk-pedagogisen tukihenkilön kiertämään eri kouluilla ja antamaan niin ryhmä- kuin yksilöohjausta ohjelmistoissa, välineissä, ympäristöissä. Mallia on hyvin tuloksin kokeiltu hankerahoituksilla (viimeisimmäksi lukio 2016-2017), joten sekä tarpeet että vaikutukset tiedetään.
Y	Päivähoidon piha-alueiden parantaminen tulisi huomioiduksi Sillankorvan päiväkodin rakentamisella koulukeskuksen yhteyteen. Sen kautta monenlainen liikkuminen esim. monitoimitalon, pururadan, hiihtolatuojen ym. läheisyydessä lisääntyisi.

13. Mitkä kolme tavoitetta luonnoksessa ovat sinun mielestäsi kaikkein tärkeimmät palvelujen kohdalla?

Vastaajien määrä: 84 , valittujen vastausten lukumäärä: 235

	N	Prosentti
Päivähoidon piha-alueiden parantaminen aidoiksi liikumis- ja oppimisympäristöiksi	12	14,29%
perhepäivähoidon turvaaminen palvelutarjonnassa	9	10,71%
kirkonkylän uusi koulukeskus	49	58,33%
Päivärannan+Tammirannan+Tammelan tilojen korvaaminen uusilla nykyaikaisilla toimitiloilla	22	26,19%
seniorikeskuksen toiminnan kehittäminen ja kotihoidon riittävä taso	21	25%
toimivien tilojen luominen terveystoimeen ja terveyspalvelujen turvaaminen Hankasalmella	47	55,95%
lääkäritilanteen turvaaminen	53	63,1%
vastuulliset hankinnat	19	22,62%
joku muu, mikä	3	3,57%

Keskiarvo
5,11

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
joku muu, mikä	sairaala
joku muu, mikä	työllisyysdm hoitaminen
joku muu, mikä	opetustoimen laatuun panostaminen (katso kohta 12)

14. Koulukeskuksen rakentamisen yhteydessä pohditaan tarvetta tekojään luomiseen Hankasalmelle. Onko kyseinen harrastuspaikka mielestäsi tarpeellinen ja perusteltu luoda?

Vastaajien määrä: 83

	N	Prosentti
Kyllä	32	38,55%
Ei	38	45,78%
En osaa sanoa	14	16,86%

Keskiarvo
1,79

15. Perustele halutessasi vastauksesi edelliseen kysymykseen tähän

Vastaajien määrä: 30

	Vastaukset
Y	Nuoten liikuntaharrastamista on tuettava ja jääurheilu on nimeen omaan sitä-Myös vanhempien pitää saada luistella eikä pelkästään hiihtää. Talvet ovat lyhyt ja luonnon jäät hoidetaan nykyään huonosti!
Y	Aika kallis pienen porukan palvelu samalla tavoin kuin auditorio.
Y	Laajentaa merkittävästi harrastusmahdollisuuksia ja antaa syyn tulla kirkolle. vrt. Suolahden urhon toiminta yhdessä eri yhdistysten ja toimijoiden kanssa. Kaikkea ei tarvitse hakea Jyväskylästä vaan antaa mahdollisuuden laajentaa harrastusmahdollisuuksia paikallisesti ja parantaa liikunta ja terveyspalveluja.
Y	Haluaisin ensin nähdä hankintakustannukset ja vuotuiset käyttökustannukset.
Y	Siihenkin tarvitaan rahaa...

	Vastaukset
Y	Valtakunnan tasolla julkinen panostus perinteisiin "poikien" lajeihin on epäsuhdassa "tyttöjen" lajeihin, mikä tulisi noteerata tässäkin. Mikä on jääläjien harrastamisen sukupuolittainen jakauma kunnassa? Tuoko tekojää esim. syrjäytymisvaarassa olevia poikia enemmän yhteiseen toimintaan vai olisiko tekojää sitten vain muutenkin aktiivisia ja osallistuvaisia isiä+poikia palveleva juttu? Ketkä nykyistä kaukaloa käyttävät ja ketkä käyttäisivät tekojää?
Y	Nykyistä mallia on vielä paljon mahdollista tehostaa alueen tehokkaalla hoitamisella. Jäädytys aloitettaisiin HETI kelien sallissa ja jäätä hoidettaisiin päivittäin. Pidän tekojään rakentamista vielä turhana investointina. Varsinkin kun meillä ei ole mitään joukkueläjätoimintaa kunnassa (jäällä tapahtuvaa). Toisiko tekojää sitten näitä lisää?
Y	Mikäli kunnassa aiotaan harrastaa jääurheilua, on ainoa oikea ratkaisu tehdä tekojää. Talvet tulevat jatkossa olemaan aina vain lauhempia.
Y	Mikäli kunnassa aiotaan harrastaa jääurheilua, on ainoa oikea ratkaisu tehdä tekojää. Talvet tulevat jatkossa olemaan aina vain lauhempia.
Y	Tälläkin hetkellä koulun kaukalolla riittää luistelijoihin niin on tarpeellista säilyttää tekojää ja tukea tällä tavalla nuorten liikkumista ulkoilmassa.
Y	Moni lapsi ja nuori viihtyy nyt jo hyvin kaukaloilla miksei jatkossakin.
Y	Suurin osa ei tarvitse tekojää, esim uimahallia käyttäisi kaikki ikäluokat
Y	Nykyinen luonnonjäkäkausi on todella lyhyt. Tekojään lauhdelämmöllä voitaisiin lämmittää koulukeskusta.
Y	Ainakin varaus sen tekemiseen olisi hyvä olla. Toisaalta kun nyt tehtäisiin kerralla kaikki, niin ne olisi sitten tehty.
Y	Paljon tarpeellisempi ja tasapuolisempi kaikille kuntalaisille, kuin kevyenliikenteenväylä.
Y	Tärkeimpiäkin asioita kunnassa on. Kunnassa on jo tällä hetkellä hyvät liikuntamahdollisuudet. Rahaa sijoitettava mieluummin vanhusten hoitoon ja terveyspalvelujen saamiseen. Lääkäripalvelut ovat huonot, koska lääkäriaikoja saadaan kuukausien viiveellä.
Y	Kaikki ei luistele
Y	Nykyinen tai vastaava jääalue sekä kaukalo nykyisellään käyttöasteella on riittävä, huomattavasti kustannustehokkaampaa on käyttää resursseja tehokkaasti nykyisen harrastuspaikan kunnossapitoon ja aikaiseen käyttöönottoon.
Y	Tärkeimmät ensin, koittakaa saada ihmisille työtä!
Y	Nykyisellä jäällä kk koulun yhteydessä näyttäisi olevan hurjan paljon käyttäjiä. Tekojää varmasti pidentäisi luistelukautta.
Y	Ei valitettavasti, jos se on jostain muusta ns peruspalvelusta pois
Y	Aikanaan on jotorpattu pontevalla vastustamisella jäähalli niin miten tällaiseen nyt olisi varaa lähteä?! Miten siitä hyötyisi koko hankasalmen nuoret?
Y	Aivan turha, ei palvele kaikkia kuntalaisia ja kallis ylläpitää ja tehdä.
Y	Tekojään tarvetta en kiistä, ymmärrän jääurheilua harrastavien toiveita, mutta joudun toteamaan, ettei se mikään elintärkeä välttämättömyys ole, eikä kaikilla ole sille tarvetta. Harrastustiloja on kunnalla jo hyvin. Velkamäärä nousee huimasti koulukeskuksen vuoksi.
Y	Remontit lienevät vienyt rahat, joten tekojää hanke jäänee pois tässä yhteydessä
Y	-käyttäjät kuitenkin marginaaliryhmä, sitäpaitsi tekojään ylläpito todella kallista
Y	Jääurheilu on keskeinen osa lasten ja nuorten talviliikuntaa ja sen säilyminen olisi tärkeä turvata jatkossakin ja samalla edistää luistelua, jääpelejä jne. hyvinä liikuntalajeina.
Y	nyt se voidaan rakentaa kustannus tehokkaasti uuden koulun yhteyteen>ylläpitokulut
Y	Luistelu antaa kaiken ikäisille hyvän mahdollisuuden liikkuu. Talvet ovat nykyään niin lyhyitä, että ilman tekojää luistelukausi jää noin 1-2 kuukauden mittaiseksi. Tekojään avulla kautta voi jatkaa. 2 kuukautta molempiin suuntiin. Todella käytetty palvelu. Kun Jäät tänä talvena saatiin kk:kaukaloon(tammikuussa), niin ensimmäisenä iltana asiella oli n.50 kaiken ikäistä luistelijaa!
Y	Erinomainen asia. Tukee tulevaisuudessa joukkue urheilua, sekä yksittäisten henkilöiden kuntoilua erittäin hyvin. Kauan odotettu ja toivottu!

16. Tammelan, Tammirannan ja Päivärannan tilojen (sekä terveystoimen tilojen) kohdalla harkitaan mahdollisuutta tehdä kiinteistöistä kauppa yksityisen toimijan kanssa, joka ottaisi vastuulleen tilojen uudistamisen - ja kenties palveluasumistoiminnot kyseisissä tiloissa. Lähtökohtana ratkaisussa on se, että sekä opetuksen että palveluasumisen tilat saataisiin kunnassa kuntoon, ilman että kunta ylivelkaantuisi - ja samalla turvattaisiin palveluasumisen olosuhteet jatkossakin Hankasalmella. Minkälaisia näkemyksiä tämä valmistelu ja sen sisältyminen strategiaan mielessäsi herättää?

Vastaajien määrä: 34

	Vastaukset
Y	Kuka tämän maksaa, vanhuksat vai veronmaksajat. Yksityisen toimija pitää kuitenkin tuottaa voittoa. Kunnan maksu osuus varmaan kasvaa vuosi vuodelta.
Y	Yksityistä rahastusmonopolia pukkaa...! Millä tavoin turvataan kohtuullinen hoidon taso ja kustannus. Ei kunnan velkaantuminen mikään kirosana ole silloin kun rahat ovat oikeassa osoitteessa (vrt. auditorio, tekojää). Kunnan velka ei ole sama kuin yksityise nihmisen velka. Kunnalla riittää luottoa. Korkeiden nousulla on velan ottoa turha perustella. EU:n korot pysyvät alhaalla maailman tappiin.
Y	Minusta tämä olisi hyvä ratkaisu
Y	Minusta tämä on aina järkevää. Ei kenenkään kannata sitoa rahojaan kiinteään ellei se ole osa businestä. YRitykset jotka toimivat tällä alalla tekevät katteensa tehokkaasta suunnittelusta ja omaavat kokemusta ylläpidosta sekä säädännöistä joiden järjestäminen kunnalle yksistään on iso potti. Huonosta vuokrasopimuksesta kuitenkin pääsee aina eroon jotenkin.

tavoitteina. Ovatko ne oikeita ja keskeisiä tavoitteita sinunkin mielestäsi? Mitä lisäisit, poistaisit tai muuttaisit?

Vastaajien määrä: 21

	Vastaukset
Y	Esimiesten pitää pystyä myös oikeasti johtamaan alaisiaan, hyvän työilmapiirin luominen on tärkeää, silloin kaikki yrittävät parhaansa.
Y	Vuorovaikutus on tärkeintä! Työpaikoilla ja kunnassa puhuminen rehellisesti ja avoimesti ratkaisisi monta ongelmaa. Ja että viesti kulkisi eteenpäin sujuvasti.
Y	Ehdotonta. Ei löydy tekijöitä perustoihin tänne periferiaan ellei koulutusta aleta ohjaamaan muuhunkin kuin nörtteilyyn.
Y	Hankasalmi on ollut mukana peruskoulukokeilussa ja on nytkin mukana valinnanvapauskokeilussa. Voisimme toiminta-arvoihimme lisätä " että olemme edelläkävijöitä". Tähän toimintaan tarvitaan motivoitunutta henkilökuntaa. Ei pelkästään niitä, jotka tekevät sen mitä käsketään, vaan erityisesti niitä, jotka miettivät miten asiat voidaan tehdä paremmin. Koulutuksella ja johtamisella tämä onnistuu.
Y	Niin kauan ok kunhan ei makseta kalliisti yksityisille toimijoille näennäisesti kehittävistä koulutuksista. Esimerkiksi terveydenhuollossa lääkäri-esimiehistön MBA-kouluttaminen on järkyttävää rahantuhlausta, jota pienemmässäkin mittakaavassa tulee välttää. Esimiehen on hallittava johtamansa alan sisältö ja kyettävä toimimaan asiallisesti alaiensa suuntaan, palvelun tilaajia onnistumisessa kuunnellen ja riittävä vastuu alueestaan kantaen. Tähän pystyy maalaisjärkinen, sopivasti alallaan peruskoulutettu ihminen ilman kallista konsulttiapuakin. Vastaavasti, surkeaa ja omahyväisistä motiiveista käsin johtoasemiin hakeutuvaa tyyppiä ei kouluttamallaakaan saada tehtävänsä sopivammaksi. Siksi henkilöstöä tulee todella kuunnella ja vastuuttaa esimiehistöä työtyytyväisyyden+uupumisen näkökulmasta. Keskeistä toki riittävä resursointi erityisesti kasvatus- ja hoitotyössä.
Y	Kyllä ne ovat oikean suuntaisia tavoitteita.
Y	Ehdottomasti on.
Y	Vuorovaikutukseen on aina hyvä panostaa.
Y	-
Y	Pienen kunnan ongelmana on sen sisäänpäin lämpiävä toiminta, kaikki tuntee toisensa ja saattaa aiheuttaa ongelmia asioiden kehittämisessä ja eteenpäin viemisessä. Miettiä miten uudet tuulet ja henkilöt otetaan vastaan. Kunta organisaationa on kankea ja pyrokraattinen, voisiko sitä madaltaa?
Y	Työntekijää kannattaa kuunnella ja tehdä työolosuhteet avoimiksi, edistää työhyvinvointia ja on edullista. Virkamiesten tulisi olla tehtävänsä tasalla ja kyetä samaistumaan työntekijöiden pulmiin, tukemaan ja auttamaan. Tämä ei kaikilla sektoreilla toimi, koska esimies (virassa) ei ole koskaan tehnyt samaista työtä ja ei ole kiinnostunut alaisistaan.
Y	Hyvä niin.
Y	Ihan ensin esimiesten kannattaisi jalkautua seuraamaan muutamaksi viikoksi koulutyötä paikanpäälle. Kun asioista päättää henkilö, jolla ei ole mitään oikeaa kuvaa kaikista niistä vaikeuksista mitä kouluissa on, ei oikeita ratkaisuja saada aikaan.
Y	Esimiestyössä kehittämistä. Näkemyksen puuttuminen hankasalmelaisnäkökulmasta on suuri miinus, jota tarvittaisiin ehostamaan kotikunnan palveluita. Esimerkiksi ympäristötoimessa laitetaan rahaa ihan hukkaan teetettäessä kaikki koneurakat tuntitöinä. Ja nämäkin urakat tekee pääasiassa yksi ja sama yrittäjä, vaikka tarjouksia jättivät myös kaksi muuta yrittäjää. Yhden yrityksen suosiminen tarjouskilpailun jälkeen ei oikein vastaa hankintojen toteutumista järkevästi.
Y	Tarvitaan aito vuorovaikutus
Y	esimiestyö ei koskaan liene liian kehittyntä? Vuorovaikutus henkilöstöön päin? Juukan kunnassa (Karjalainen lehti 19.1.2018) kysytään ensin henkilöstöltä , että miltä jokin uudistusehdotus kuulostaa ja kuinka henkilöstö sitä kehittelisi/ ei tyrmäisi. Kunnanjohtaja on laittanut johtavat viranhaltijat Itä-Suomen yliopistoon opiskelemaan hallintoa, jotta kunnallisvalituksilta ja niiden kalliilta oikeuskäsittelyiltä vältytään! Siinäpä ideaa Hankasalmellekin.
Y	Vuorovaikutus henkilöstöön päin osiossa mittarina on mm.työtyytyväisyyskysely. Kyselyn sisällön ja osin myös laajuuden osalta voisi miettiä uudistamista. Koulutussuunnitelma on tarpeen ja uskoisin, että aikaa myöten se kehittyy siihen, mitä toivottiinkin sen käyttönotolla.
Y	Nämä kaikki toki tulisi olla jo tätä päivää!!
Y	Tärkeitä ja hyviä asioita!
Y	Erittäin tärkeitä ja keskeisiä ovat!
Y	Ne ovat kyllä oikeita tavoitteita ja tärkeitä työmotivaation kannalta kaikille osapuolille. Avoimuus , kuuntelu ja vuorovaikutus niin yksittäisissä työpisteissä esimiehen ja alaisen välillä on ykkösjuuttu. Työntekijät osaavat kertoa työpaikkansa toimivista malleista ja työympäristöstä - ja sen noteeraaminen sitouttaa työntekijöitä ja parantaa työpanosta. Sääntöjä lateleva johtamismalli vie työtahtoa ja huonontaa ilmapiiriä. Esimiestyön kehittäminen ajan kanssa ja esim. työnohjauksella olisi nyt avainasemassa.

18. Mikä näistä on mielestäsi tärkein?

Vastaajien määrä: 69 , valittujen vastausten lukumäärä: 70

	N	Prosentti
Koulutussuunnitelman perustuminen tarpeeseen ja koulutussuunnitelman toteuttaminen	20	28,99%
esimiestyön kehittäminen	18	26,09%
vuorovaikutus henkilöstöön päin vuorovaikutuksellisempänä ja avoimempänä	28	40,58%
joku muu, mikä	4	5,8%

Keskiarvo

2,23

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
joku muu, mikä	Henkilöstön tasapuolinen kohtelu esim ikälissä päätettäessä. Onkohan tämä kunnossa?
joku muu, mikä	esimiesten jalkautuminen kentälle
joku muu, mikä	henkilöstön arvostaminen, ei eriarvoistaminen

19. Omistajapoliitiikka linjataan strategiassa tiivistetysti seuraavasti: Kiinteistöjen kohdalla keskitytään Koy Hankasalmen Hakan toimintaan ja pohditaan Hakankin kohdalla asuntojen määrän tarve ja korjataan suunnitelmallisesti asuntokantaa - osasta kohteita luovutaan. Palvelutuotannossa kaikkia tiloja ei omisteta itse. Sähköomaisuutta myydään osin, mutta pääosa säilytetään kunnan omassa omistuksessa. Metsäomaisuuden kohdalla myydään metsämaata vielä jonkin verran, mutta pääosa jäljellä olevasta metsäomaisuudesta jää kunnan omistukseen. Mitä mieltä olet näistä linjauksista?

Vastaajien määrä: 33

	Vastaukset
Y	"Palvelutuotannossa kaikkia tiloja ei omisteta itse." Edellinen viittaa yksityisen sote-monopolin hankkimista paikkakunnalle. Sellaista sietää varoa. Omistamisen suhteen on aiheellista vertailla, että miksi pitäisi omistaa tai olisiko rahalle parempaa käyttöä strategiaa ajatellen.
Y	Ei kaekkea sovi hävittää.
Y	Myydään omistukset, investoidaan rohkeasti ja sitten liitytään Jyväskylään.
Y	Hakan kiinteistön asunnot ovat jo olleet monta vuotta huonossa kunnossa . asuntoja paljon tyhjiillään. Kannattaa varmaan miettiä tarkemmin, että kannattaako niitä korjata ollenkaan. Se voi tulla kalliiksi, joten niistä kannattaa luopua!
Y	Ei mahda mittään. Se mikä taseesta häviää pitäisi saada jotenkin poikimaan vaikka sosiaaliset vastuut eivät mihinkään häviäkään. Kun metsät ja omaisuus on myyty niin jollakin voi olla velkaa niitä vastaan mutta säilyykö kunnalla niistä saadut rahat? ei ehkä, mutta tehtävä onkin todella hankala, niin kuin Hankasalmella voi olettaa. :)
Y	"Osasta kohteista luovutaan", on hyvä ilmaus. Koskee varmaan osaa Hakan asuntoja.
Y	Varmaan ihan ok.
Y	Ok
Y	Ok
Y	Ihan ok
Y	Ihan ok
Y	Samaa mieltä
Y	Metsämaata on myyty nyt jo liikaa.Ei ole ollenkaan järkevää omaisuuden hoitoa.
Y	Samalla kun Koy Hankasalmen Hakan asunnot uudistuu niin vaihtaisiin myös Isännöitsijän, vaikka kilpailutuksella tai avoimella haulalla. Kunnassa on kuitenkin Tiilikorhonen ja Isännöinti HeiniKari, jälkimmäinen yritys on osaava toimija ja yrittäjät paikallisia.
Y	Suurinosa Kunnan vuokra-asunnoista on lähes homeessa, ne tarvitsevat peruskorjauksia ja nykyaikaistamista.
Y	Tuottavaa sähkö- ja metsäomaisuutta ei pidä myydä hetkelliseen rahan tarpeeseen. Tässä vanha sanonta pitää paikkansa. "Pakkasella, kun kusee housuihinsa, niin hetken se lämmittää ja kohta on entistä kylmempi."
Y	Huonompia vuokra-asuntoja voisi purkaa pois
Y	Ei ole oikein

	Vastaukset
Y	Mikäli tällä pienennetään kunnan velkataakkaa, parannetaan energiatehokkuutta tai vastaavasti käytetään johonkin konkreettiseen, on omaisuuden realisointi perusteltua.
Y	Kuulostaa hyvältä.
Y	Eroon Hakan taloista
Y	Ok.
Y	eos
Y	Metsää voi myydä, jotta palvelut toimii.
Y	Säästää sähkösuudet myynniltään hyvä lehmä tuottaa vähin kustannuksin
Y	En ole perehtynyt asiaan niin hyvin että osaisin ottaa kantaa, mutta tulevaisuutta ajatellen ei varmaan ainakaan kaikkea metsää kannata myydä...
Y	Hyvä näin
Y	ok
Y	Metsiä ei pidä myydä, ennemmin vaikka perustaa suojelualueita. Eikö puhdas ja viihtyisä ympäristö ollut strategian tavoitteena kyselyn alkupuolella?
Y	Mikäli kunta pystyy tarjoamaan hyvin kunnossa pidettyjä vuokra-asuntoja yksityistä asuntomarkkinaa edullisemmin, lienee se myös yksi vetovoimatekijä, jopa mahdollistaisi ehkä uusien työntekijöiden asettumisen asumaan tänne vähentäen pendelöintiä.
Y	Miksi kunta myy omaisuutta, jos aiotaan pysyä itsenäisenä kuntana?
Y	Jossain vaiheessa ei ole enää myytävää, kaikki on syöty! Eikö sähköosakkeiden myynti ole ollut agendalla vuosittain useamman vuoden ajan
Y	Nämä linjaukset ovat mielestäni hyviä.

20. Tässä osiossa strategiassa on linjattu kunnan elinvoimaisuutta. Sitä kehitetään hyvällä ja voimakkaalla yhteistyöllä kunnan yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen kanssa. Kunta itse voi vaikuttaa elinvoimaan maankäytön, markkinoinnin ja vuorovaikutuksellisuuden kautta. Tonttitarjonta ja elinympäristön viihtyisyys ovat myös merkittäviä seikkoja samoin kuin yhteistyö matkailuyrittäjien kanssa. Työllisyyden hoitoa ei myöskään saa elinvoimaisuutta luotaessa unohtaa. Mitä lisäksi, muuttaisit tai poistaisit tästä luettelosta elinvoimaisuuden kehittämisen päämääristä?

Vastaajien määrä: 17

	Vastaukset
Y	Yrittäjähän ovat tukevaisuudessa merkittäviä työllistäjiä, vaikkakin sitten työllistäisivät vain itsensä. Heihin kannattaa satsata...se luo sitten sitä viihtyisyyttä ja palveluja.
Y	Nämä ovat tällä tasolla hyviä mutta käytännössä hankasalmelainen kateus estää tuon tontti ja muun maan käytön. Omalta osaltani pelkään aina luonnonsuojelijoita ja sosialisteja. Näiden toiminta on torjuttava vaikka ei olisi aina näkyvissäkään. Työ tekijöitä tarvitaan mutta ammattijärjestöistä pitäisi päästä eroon että voi vapaammin sopia työajoista ja työvuoroista. Maaseutumaiset työt ovat sääriippuvaisia ja ei niitä pystytä SAK:n ohjeilla hoitamaan.
Y	Se vaan näyttää olevan niin, että kun on kyse vähänkin isommasta urakasta, niin meiltä ei löydy tarjouksen tekijää. Ei ole sellaista yrityskeskittymää, joka poikisi uusia yrityksiä. Meiltä puuttuu omaleimaisuus, erottuminen harmaasta massasta. Pohjois-Savossa näyttävät käyttävän sanontaa: "Hyvän ympäröimänä on keskellä parasta". Jokin vastaava meidänkin olisi keksittävä. Eikä asiaa yhtään auta korkea veroprosentti.
Y	Kunnan pitäisi ruveta myymään halvalla tontteja ja houkuttelemaan lapsiperheitä asumaan Hankasalmelle. Ja myös metsää ym. Tulishan siitä myös rahaa. Mutta jollain pitäisi saada kuntaan muuttamaan väkeä.
Y	vaikea sanoa mitä tämä todella käytännössä on ja missä määrin markkinoinnilla voidaan vaikuttaa siihen kuka tänne pitäjään hakeutuu. Tärkeää olisi turvata nykyisten asukkaiden viihtyminen ja muuttotappion katkeaminen, uudisasukkaiden varaan ei juurikaan kannata laskea koska sijainti on edelleen haastava Ysitien hitauden vuoksi ajatellen Kuopiota ja Jklää ja mitä muita pitäjiä kuitenkin vielä välissä on. Matkailua siis kannattaa viedä, ei niinkään uudisasukashankintaa niin kauan kun ysitie ei ole nopeampi eikä kunnalla työpaikkoja juurikaan ole tulossa ehkä lisää. Toisaalta mitä kunta voisi aidosti tarjota työttömille nykyisten asukkaiden sosiaalisen tilanteen kohentamiseksi ja syrjäytymisen kustannusten ehkäisemiseksi?
Y	Tavoitteet ovat haastavia mutta toteuttamiskelpoisia resurssien puitteissa.
Y	Vahvistettaisiin myös paikallisten yrittäjien tuttavuutta ja lisättäisiin yhteistä "me" - henkeä.
Y	Työllistämiseen tähtäävä toiminta on ykkönen
Y	Halpoja teollisuus/toimitilatonttien tuonti markkinoille. Lisätyöpaikat kattavat tonttien alihintaan myynnistä koituneen "hetkellisen tappion" moninkertaisesti. Uusien asuintonttien tulo markkinoille ei ole huono asia.
Y	Yhteistyössä on voimaa.
Y	Tukea olemassa olevia, pienyrittäjät
Y	Työllisyys
Y	Lisää asukkaita tulisi saada, ja tuossahan niitä hyviä keinoja jo mainittiin.

	Vastaukset
▼	Johtavien viranhaltijoiden kotipaikaksi Hankasalmi ja verot Hankasalmen kunnalle.
▼	Paljon vaatii töitä voimaantumaa
▼	Ollaan jo pahasti myöhässä, väki vähenee vuosittain. Tonttitarjontaa on, mutta montako rakennuslupaa kunnasta hettiin v. 2017 ?
▼	Työllisyyden hoitoa en näe kunnan pääasialliseksi tehtäväksi, muuta kuin ehkä hankkeiden kautta.

21. Mitkä kolme päämäärän alakohtaa ovat mielestäsi kaikkein olennaisempia?

Vastaajien määrä: 77 , valittujen vastausten lukumäärä: 220

	N	Prosentti
hyvä ja voimakas yhteistyö kunnan yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen kanssa	41	53,25%
maankäytön ja kaavoituksen keinot	14	18,18%
hyvä ja onnistunut kuntamarkkinointi	22	28,57%
vuorovaikutuksellisuuden kasvattaminen	21	27,27%
hyvä ja monipuolinen tonttitarjonta	15	19,48%
elinympäristön viihtyisyys	49	63,64%
yhteistyö matkailuyrittäjiemme kanssa	11	14,29%
työllisyyden hoito	41	53,25%
joku muu, mikä	6	7,79%

Keskiarvo
4,76

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
joku muu, mikä	Järkevä veropolitiikka ja piiloverojen alentaminen.
joku muu, mikä	Naapurikunnista mallia miten kuntaa markkinoidaan.
joku muu, mikä	Naapurikunnista mallia miten kuntaa markkinoidaan.
joku muu, mikä	Naapurikunnista mallia miten kuntaa markkinoidaan.
joku muu, mikä	Hyvä palvelutarjonta
joku muu, mikä	imagon nostaminen

22. Tavoitteita elinkeinopolitiikkaan, kaavoitukseen, työllisyyden hoitoon sekä markkinointiin on asetettu muun muassa seuraavasti luonnoksessa: Yrittäjien ja kunnan säännöllinen tiivis yhteydenpito, matkailuyritysten ja kunnan toisiaan tukeva toiminta ja markkinointi, teollisten työpaikkojen kasvattaminen, Pienmäen asuinalueen kaavamuutos+rakentuminen, Olkkolanpellon kaavan vahvistaminen+rakentumisen käynnistyminen, pohjakarttojen uusiminen kaavoituksen mahdollistamiseksi, nuorten syrjäytymisen ehkäisy, kuntouttavan työtoiminnan aito kuntouttava ote, tukityöllistäminen yrityksiin, sähköisen ja some-markkinoinnin ja viestinnän parantaminen, viestinnän toimintaresurssien kasvattaminen. Mitä näistä muuttaisit, poistaisit tai mitä lisäisit?

Vastaajien määrä: 20

	Vastaukset
▼	Miksi kunnan pitää tukea yrityksiä koulutustulla? Esim Työtön ei pääse töihin jos hänellä ei ole työturvallisuuskorttia tai tulityökorttia. Kustantaako kunta nämä työttömälle jotta hän voi hakea töihin jossa näitä vaaditaan. Tämä olisi tasapuolista kohtelua kaikille kuntalaisille.
▼	Asukkaita menettävällä kunnalla on kuolevan leima ja päinvastoin. Asukasluku määräytyy kunnassa ja lähialueella olevien työmahdollisuuksien mukaan. Työpaikkojen luvun kasvu tai ainakin vakaana pysyminen on lähes ainoa keino kunnan elinvoimaisuuden ylläpitoon. Pendelöinti ei ole ratkaiseva tekijä Hankasalmella toisin kuin Toivakassa tai Laukaassa. Pitäisi kyetä kasvattamaan työmahdollisuuksia kunnan alueella. Eli pitäisi hakea kasvua paikallisten yritysten kautta. Kaavoitus ei paljon ratkaise, eikä yrittäjien ja kunnan säännöllinen yhteydenpito. Pitäisi löytää keinoja, jotka tukisivat yritysten kasvua. Helpommin sanottu kuin tehty, mutta ainoa tie.

	Vastaukset
	Yritys päättää tietenkin viime kädessä itse mitä tekee. Tässä strategialuonnoksessa on oikea henki. Voisi kuvitella, että sen kautta voitaisi po. asiaan tarttua syvällisemmin.
Y	Nämä toimivat hyvin jos esteet työn teolta saadaan purettua.
Y	Kunpa joku keksisikin miten nuorten syrjäytyminen saataisiin korjattua! Henkilökohtainen hoitaja ?
Y	Tukityöllistämisen paikkoja enemmän myös kuntaan. Ja sellainen pykälä pois että jos olet työskennellyt esim. puolivuotta kunnalla tukivaroin (vaikka koululla) niin et voi enää työllistyä uudelleen samaan työhön. Ennen tämä oli mahdollista ja töitä oli halukkailla. Nyt haukutaan että työtä vieroksutaan. Mutta tässä on yksi este. Kai se olisi pääasia kun joku saisi töitä. Ja työnantajallekin helppo kun olisi tuttu työntekijä. Eli voisi olla puolivuotta töissä, sitten menis joku muu ja taas sen jälkeen pääsis tämä eka työntekijä takas. Näin parans työllisyys. Koska kaikista työttömistä ei ole kaikkien työhön.
Y	Uusia kaavoitettuja pientaloalueita EI TARVITA LISÄÄ. Jokainen tietää kuinka paljon suht uusia omakotitaloja hirveillä summilla myydään tai siis oikeammin seisoo ylihintaan myynnissä nytkin Pellisenrannan uusilla alueilla ja nyt vielä tulisi Olkkola! Ihmiset eivät pitkällä aikavälillä kuitenkaan jaksaa käydä täältä asti muualla töissä, kalliit velkaiset uudistalot käyvät raskaiksi maksaa eikä niitä kukaan sitten taas käytettyinä osta kun omankin voi rakentaa johonkin pläntille. Ei siis enää yhtäkään uutta, tulevaisuuden omakotiuuhtelien hautausmaata kyläkuvaa! Nuorten kuntouttavaa toimintaa jos voisi jotenkin laajentaa Taitotuvasta lisää mikäli tarve on ja luontevia suuntia olisi helposti löydettävissä. Tulisiko kunnan itse resursoida tukityöllistymistä koska yrittäjille varmaan tarjolla täyskuntoistakin työvoimaa riittävästi työttömyysluvut huomioiden? Eli ei vastuuteta yrittäjiä tästä sosiaalisesta puolesta liikaa koska (pien)yrittäjillä tunnetusti tiukat paikat muutenkin. Julkisen puolen tulisi kantaa tätä tukityöllistymisen vastuuta riittävän vahvasti ja se tulisi pitää kunnassa, koska TE-keskusten toiminta ja tulevaisuus valtion tason muutosten myötä eivät todellakaan vakuuta.
Y	Kaikki ovat hyviä tavoitteita, mutta pystyykö kaikkea toteuttamaan.
Y	Somemarkkinointiin ja muuhun markkinointiin ulkopuolisen ammattilaisen näkemystä ja paikkakunnan vetovoimatekijöiden esiinnostaminen.
Y	Olen tyytyväinen edellä mainittuihin tavoitteisiin.
Y	Kaikki tarpeellisia.
Y	Nuorisotyössä on paljon ihmisiä työssä, nuoria kunmassa vain vähän ja kaikkia ei "haluta" mukaan. Samat nuoret siirtyvät taholta toiselle ja tilastot näyttävät joka taholla hyvältä. Yksi nuori saattaa pyörähtää jokaisen käsissä "toimenpiteessä" ja tilasto on hieno. Kuitenkaan ketään ei näy missään, työtä tehdään pääosin virka-aikana, kun nuoret ovat koulussa ja opiskelemissa. Illat ja viikonloput? Eikö silloin pitäisi olla enemmän liikehdintää? Päivätyöhön ja suunnitteluun riittänee yksi palkansaaja.
Y	Asuinalueet
Y	lisää rahaa työllistämiseen, kunnan pitää ottaa isompi rooli asiaan, koulut tarvitsevat avustajia yhä enemmän, osaavia sellaisia
Y	Määrätyn yhteyshenkilön nimeämisestä joka hoitaa työttömien asioita kunnassa. Voihan tällainen ollakin mutta itse en tiedä siitä, koska asiasta ei ole mielestäni tiedotettu. Edelleenkin kaipaisin työvoimatoimiston palvelua takaisin kuntaan, vaikkei se kuulukaan kunnan toimivallan alle.
Y	Revontuli ja Häkärinteet ovat kiistatta kuntamme isoja matkailuyrityksiä, mutta onko kovin tiiviin yhteistyön korostaminen tasapuolista pienyrittäjiä kohtaan? Matkailutarjonnan laajentamista voi tapahtua myös pienyrittäjien kautta (erämatkailu, maatilamatkailu, mökit) ja hekin mielellään ottanevat vastaan kunnan vetoapua markkinoinnissa. Hieman kummastuttaa tavoite poistaa Niemisjärven alueelta pohjavesimerkintä. Vaikka se ei joulukuussa 2017 vahvistetussa Keski-Suomen maakuntakaavassa olekaan maakunnallisesti merkittävä pohjavesialue, niin on se vielä alueellisesti merkittävä. Miksi esitetään poistettavaksi? Kuntamme Vesiviisas -hankkeen sisällöstä ei vielä ole tietoa esillä, mutta kuvittelen sen periaatteiltaan perustuvan SYKE:n kiertotaloushankkeessa esiin tuotuihin seikastoihin. Johtaako pohjavesimerkinnän poistaminen osin ristiriitaa Vesiviisas-hankkeen kanssa?
Y	Somessa ei kaikki notku tänä päivänä, ehkä tulevaisuudessa on toisin
Y	Pienmäen alue on ollut jo pitkälti toistakymmentä vuotta, samoin ysitien yritysputki, miten niihin saa puhallettua uutta ilmaa? Kunnassa on virkamies, jonka toimenkuvaan nämä asiat ovat kuuluneet 20-30 vuotta, heikolla tuloksella.
Y	Tekstistä puuttuu kunnan ja yhdistysten välinen yhteistyö.
Y	Miten nuorten kannustaminen yrittäjyyteen on hoidossa. Moni ammattiin kouluttautunut voisi löytää yrittäjänä työtä. Siihen tarvittaisiin ohjausta ja neuvontaa kunnankin puolelta.
Y	Asuinrakennuksille on Hankasalmeella tilaa ilman lisäkaavoittamista. Yrittäjyyden tukeminen on top- 3 - listalla.

23. Valitse itsellesi kolme tärkeintä tavoitetta

Vastaajien määrä: 78 , valittujen vastausten lukumäärä: 224

	N	Prosentti
Yrittäjien ja kunnan säännöllinen tiivis yhteydenpito	16	20,51%
matkailuyritysten ja kunnan toisiaan tukeva toiminta ja markkinointi	18	23,08%
teollisten työpaikkojen kasvattaminen	41	52,56%
Pienmäen asuinalueen kaavamuutos+rakentuminen	5	6,41%
Olkkolampellon kaavan vahvistaminen+rakentamisen käynnistyminen	12	15,38%
pohjakarttojen uusiminen kaavoituksen mahdollistamiseksi	8	10,26%
nuorten syrjäytymisen ehkäisy	54	69,23%
kuntouttavan työtoiminnan aito kuntouttava ote	21	26,92%
tukityöllistäminen yrityksiin	25	32,05%
sähköisen ja some-markkinoinnin ja viestinnän parantaminen	16	20,51%
viestinnän toimintaresurssien kasvattaminen	5	6,41%
joku muu, mikä	3	3,85%

Keskiarvo
5,92

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
joku muu, mikä	Uusi tehokas elinkeinoasiahenkilö
joku muu, mikä	matkailuesitteet paperisena myös kieliversioina

24. Mitä sellaista haluaisit vielä kommentoida kuntastrategiaan liittyen, mitä et ole aiempien kysymysten kohdalla vielä päässyt esille tuomaan?

Vastaajien määrä: 25

	Vastaukset
Y	Hankasalmelle ei muuta uusia asukkaita jos kunnallisvero ja muut maksut on näin korkealla. Kunnanpitää panostaa kaikkiin kolmeen taajamaan. Ei riitä että infra on tehty, sitä pitää myös ylläpitää. Tontteja voisi markkinoida 1€ / kappale.
Y	Kunnan yhteistoimintojen mahdollisuuksien kartoittaminen lähikuntien kanssa, esim Jyväskylä.
Y	Yleinen keskinäinen yhteydenpito ei pitäisi vaatia eri päätöstä vaan niin yrittäjät /maatalousyrittäjät kuin kaikki tahot pitäisi pystyä keskustelemaan ajankohtaisista asioista ilman että jotain kissanhännän vetoa olisi milloin mihinkin. Valitettavasti nyt tämä ei ihan onnistu vaikka puhumaan pystytäänkin.... mutta hyvää työtä lähes kaikki tekee.
Y	Kunnan talouden hoidosta ei strategiassa näytä olevan paljonkaan. Se tulee kuitenkin olemaan varsin keskeinen asia tulevissa kuvioissa. Lisäisin strategiaan oman kohdan kunnan taloutta varten, jossa tavoitteiksi todettaisiin esim: Kunnan taloutta hoidetaan kestäväällä tavalla ja Kunnallisveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit ovat korkeintaan puoli prosenttiyksikköä maakunnan keskiarvon yläpuolella.
Y	Kunnanvirastolta voisi vähentää työntekijöitä.Ei tarvita sihteerille sihteerii ym.Kunta pärjää loistavasti ilman kiinteistöjohtajaa ym. kovapalkkaisia työntekijöitä.Pitäähän monessa ruumiillisesti raskaassa työssäkin pärjätä vähällä henkilökunnalla.Ja ne palkkarahat voi käyttää johonkin hyödylliseen.Ja lautakuntia voisi vähentää tai yhdistää.Ja lautakuntien henkilömäärää vähentää.Kuin myös kaikkien viraston hyväpalkkaisten palkat pienemmiksi.Kyllä moni muukin joutuu tulemaan vähällä rahalla toimeen.Kokeilkaapa te viraston hyvätulaiset elää vaikka vuosi niin että teille jää käteen 400-500 euroa kuukaudessa!
Y	Jätetään pois kaikki näennäissähäly ja keskitytään toteuttamaan ne asiat, joilla oikeasti merkitystä: omassa kunnassa terveyspalvelut terveissä tiloissa; riittävästi resursoitu kasvatus+opetus; asialliset arkielämän puutteet kuten hyvät tiet ja laajan käyttäjäkunnan monikäyttöinen harrastustarjonta (kansalaisopisto, kirjasto ym), joiden turvin työssäkäyvät/yrittävät lapsiperheet viihtyvät jatkossakin. Lisäksi mahdollistetaan kolmannen sektorin monipuolista toimintaa siten, että erilaisia perustehtävistä sivuun meneviä asioita saadaan aikaan jatkossakin erilaisen kansalaisten vapaa-ajan aktiivisuuden ja yhdessä tekemisen saralla.
Y	Pitäisi tarkkaan harkita mikä uudistus esim.rakentaminen onpakollista tehdä ja minkä voi jättää ennalleen tai siirtää myöhemmin tehtäväksi.virastotalolta myös voisi vähentää työntekijöitä säästettäisiinäkin.seminaarit myös pitäis lopettaa on veronmaksajille kallista maksella valtuutettujen syömiset ja etenkin juomiset.ne asiat ja päätökset pystyy hankasalmellakin tekemään.
Y	Kovin on haastava kysely.
Y	Toivon, että Hyvän arjen Hankasalmi on tulevaisuudessa sitä mitä slogan viestii. Hyvä arki on sitä, että palvelut säilyy ja paranee, Hankasalmi kehittyä ja uudistuu ajanmukana.
Y	Hankasalmi on hemi Suomen maassa. Siitä kannattaa pitää huoli ja miettiä ennakoluulottomiakin ajatuksia.

	Vastaukset
Y	Aitoa avoimuutta kuntalaisia kohtaan on lisättävä. Nykyään kuulee liikaa, että tästäkin asiasta on kielletty keskustelemasta kuntalaisten kanssa.
Y	Itse melko uutena kuntalaisena näen että Hankasalmea olisi hyvä markkinoida lähikuntien työssä käyville perheille rauhallisena, turvallisena ja hyvillä palveluilla varustettuna maalais asuinympäristönä josta on kuitenkin helppo kulkea suuremmissa kunnissa töissä. Työpaikoilla yleistyvät etäpäivät lisäävät koko aika ihmisten vapautta asua muualla kuin suurissa ja hektisissä kuntaympäristöissä ja tähän olisi hyvä tarttua.
Y	Kunnan pitäisi toimia tavoitteellisesti työllistämisen eteen.
Y	KUNTAAN TULEE VARMAAN PALJON VERORAHOJA KUNNAN ULKOPUOLELLA TOIMIVILTA ASUKAILTA,SIIS KÄYDÄÄN LÄHI KAUPUNGEISSA TÖISSÄ.PALVELUT TÄRKEITÄ PITÄÄ KUNNASSA.PYRITÄÄN PYSYMÄÄN ITSENÄISENÄ KUNTANA.
Y	Kunta tarvitsee veronmaksajia, työtä olisi tälläkin hetkellä tarjolla,mutta kunta vähentää määrärahoja vääristä paikoista, kuten kouluavustajien palkoista. Ja koska kaikista työttömistä ei saa palkkatukea, niin eipä se esim. kouluissa oleva henkilökunnan puute miksikään muutu. Epäpätevää henkilöstöä riittää, mutta ketään ei palkata, koska kunnalla ei ole varaa. Ei voi kun ihmetellä, millä perusteella kevyenliikenteen väylä on tärkeämpi, kuin lasten hyvinvointi kouluissa.
Y	Toivon että tämä ei jää pelkäksi paperinpalaksi jota käytetään vain imagon luomiseen. Ihmiset kyllä huomaavat puheiden ja tekojen välisen ristiriidan ja se syö luottamusta kunnan toimintaan. Suhtaudun positiivisesti strategiaan, kunhan se myös jalkautetaan toiminnaksi!
Y	Hienoa että tämmönen kysely on tehty,jotta oikeasti voi kertoa mielipiteensä. Toivottavasti uuden koulun rakentamisessa harkitaan hirsirakentamista. Terve koulu olisi tosi tärkeä asia.
Y	Lukioon tarvittaisiin kannustava rehtori, alamäki alkoi, kun rehtori jäi vapaalle. Haastetta riittää, jos aiotaan saada oppilaita muualta
Y	asemankylän slummiuttaminen olisi syytä lopettaa. Vuosikymmeniä kestänyt kirkonkyläkeskeisyys palveluissa ja ongelmien keskittäminen asemalle jo aikansa elänyt
Y	Kuten esillä olikin, niin nyt käsillä oleva strategiapaperi on luonnos. Lopulliseen versioon toivottavasti teksti lyhenee ja selkiytyy. Voisiko jo alku olla napakampi, ilman pitkää listaa mitä Hankasalmi tarjoaa. Olisi vain : Hyvän arjen Hankasalmi - Hankasalmi tarjoaa hyvän ympäristön elää. Vaikka sähköiset verkkotoimintaympäristöt ovat nykypäivää korostamattakin, niin silti kuntalaisten vaikutus- ja yhteydenottokanavina on oltava muitakin mahdollisuuksia. Varsinkin kun väestömme alkaa olla kovin vanhusvoittoista. Joissakin kohden vaikutelma siitä, että vain sähköinen vaikuttaminen on mahdollista, johtunee toivon mukaan vain kiireessä tehdystä kirjaamisen lipsahduksesta, esim. asuinympäristön viihtyisyys, tavoite 1. Strategian uusiminen on tarpeen ja hyvä, että sitä tehdään tällä kommentointimahdollisuudella. On mieluisaa nähdä uudenlaista otetta kriteerien asettamistavoitteessa. Tarkennettua aikataulutustakin lienee tulossa. Jos tavoiteltuun konkretiaan päästään strategiassa, on se hyvä väline päättäjien ja kuntalaisten vuoropuhelun jatkamiselle koko valtuustokaudelle.
Y	Jos kunta tekee yhteistyötä matkailuyritysten kanssa, niin missä on matkailuesitteet esim englantia ja saksaa. Viime kesänä Jari-Pekassa pariskunta ihmetteli keskenään, kun ei ole mitään matkailuesitteitä kunnasta. Ruohonjuuri tasolta aloitetaan matkailumarkkinointi. Milloin kunta saa Pesiäissalmen sillan infotauluun matkailuinfoa. Taulu on ollut vuosia tyhjä Hankasalmen osalta. Konnevesi on hoitanut omansa. Taulu on Hankasalmen puolella. Tässäkö on Hankasalmen kunnan arvostus turisteja kohtaan.
Y	Monien tässä strategiakyselyssä olevien asioiden pitäisi jo olla paremmalla tolalla, sillä onhan kunnalla ollut samanlaiset tavoitteet vuodesta toiseen!
Y	Esim.elinkeinoasiamiehen päätoimisen viran perustaminen
Y	Voi olla, että luin strategialuonnoksen vähän liian nopeasti läpi, mutta missä strategiassa oli turvallisuuteen liittyvät asiat. Terveys -kohdassako? Vastuullinen ja osallistava Hankasalmi strategiasta löytyi helpommin.
Y	Perhekeskustoimintamallilla olisi mahdollisuuksia ennaltaehkäistä perheiden, lasten ja nuorten syrjäytymistä, parantaa monialaista yhteistyötä ongelmien ratkaisemiseksi, tuoda asukkaille helpommin saavutettavaksi palvelut ja nopeuttaa tukitoimien käynnistymistä ja seurantaa.